PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV | Warszawa, środa 5 czerwca 1929 r. | Nr. 126

SPRAWY POLSKIE.

POLITYKA ZAGRANICZNA POLSKI.

Depeche de Toulouse 4.VI zamieszcza pod nagł. „Rola Francji i Polski w Europie naddunajskiej“ wywiad swego budapeszteńskiego korespondenta z p. ministrem Zaleskim. W podróży p. ministra widzi korespondent chęć podkreślenia przed państwami Małej Ententy, iż niebezpieczeństwo węgierskie, o którem mówi się w Białogrodzie, a zwłaszcza w Pradze nie istnieje. Gdyby Węgry miały jakiekolwiek agresywne intencje wobec jednego ze swych trzech sąsiadów, z którymi Polska związana jest pierwszorzędną kwestją zachowania nietykalności traktatów, to polski minister spraw zagranicznych nie przybyłby nigdy z oficjalną wizytą do Budapesztu. Szło mu o wzmocnienie sojuszniczki Polski — Rumunji, z którą stanowi ona wspólny front przeciwko Rosji bolszewickiej, a to przez pomożenie jej w uzdrowieniu stosunków z Węgrami.

W d. c. dziennik podaje oświadczenia ministra Zaleskiego. Podkreśliwszy odwiecznie dobre stosunki, łączące Polskę z Węgrami i wynikającą stąd wzajemną między obu krajami, minister Zaleski oświadczył, iż Polska dba bardzo o utrzymanie z Węgrami tego stanu rzeczy, który umożliwi wytworzenie w tej części Europy zdrowych warunków dla współpracy narodowej. Jako sojuszniczka Rumunji, Polska uważa, że zarówno jej interes, jak również interes Rumunji i Węgier wymaga zbliżenia między temi ostatniemi. W atmosferze rozbrojenia moralnego ,które zaczyna panować w Europie, Polska może odegrać w tej części kontynentu europejskiego rolę zbawienną dla ogólnej pacyfikacji. Z tego właśnie względu minister z wielką przyjemnością przyjął do wiadomości niedawne oświadczenia hr. Bethlena, złożone wobec korespondenta „Depeche de Toulouse“ o stosunku Węgier do Francji.

Autor korespondencji zaznacza dalej, że wysoce dyplomatyczna forma oświadczeń ministra Zaleskiego, nie ujmuje nic ich doniosłości; przyczem wyraża przekonanie, że minister Zaleski nie omieszka powtórzyć w Paryżu, iż Polska z wielką życzliwością będzie patrzyła na zbliżenie Francji i Węgier. Oświadczenie to nabierze specjalnej doniosłości wobec niedawnych wręcz przeciwnych deklaracyj mężów stanu, zebranych w Białogrodzie. Jest ono zapowiedzią nowego kursu politycznego, opartego na bezpośrednich danych, wypływających z rozsądku i rzeczywistej sytuacji.

Gazette de Lausanne 30.V. w art. wst. omawia wizytę min. Zaleskiego w Budapeszcie. Zdaniem dziennika, wizyta ta może być i zwykłym aktem kurtuazji, pozbawionym daleko idących skutków politycznych, bowiem między Polską a Węgrami istnieją od bardzo dawna dobre stosunki a marsz. Piłsudski, który de facto kieruje polską polityką zagraniczną był zawsze bardzo życzliwie usposobiony w stosunku do Austro-Węgier.

Przechodząc do hipotez natury politycznej, dziennik zaznacza, iż udział Polski w porozumieniu włosko-węgierskiem nie wydaje się prawdopodobny ze względu na sprzeczne interesy: dążeniem Węgier jest zmiana traktatu zawartego w Trianon, — Polski zaś utrzymanie niezmienności traktatów. W zakończeniu „Gazette de Lousanne“ wyraża przypuszczenie, iż dążeniem Polski jest zbliżenie Węgier do Francji; potwierdzeniem tego przypuszczenia, jest wg. wiadomości, podana przez „La Dépêche de Toulouse“, iż Bethlen w drodze powrotnej z Madrytu zatrzyma się w Paryżu i będzie przyjęty przez Brianda.

Dreptatea 31.V, pisząc o polsko-rumuńskiej konferencji gospodarczej, stwierdza, że ułatwienie komunizacji między Polską a Rumunja jest potrzebne obu państwom. Rumunji potrzeba polskiego rynku dla swo-

ich owoców, wina i innych ziemiopłodów, a Polsce potrzebny jest rynek rumuński dla jej przemysłu włókienniczego, metalowego i kopalnianego. Nadto Rumunja stanowi dla Polski naturalną drogę na Bliski Wschód. Ulepszenie kolei, telegrafu, telefonu i innych środków komunikacyjnych przyczyni się do potanienia towarów przywożonych do obu państw i zacieśni stosunki między niemi.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

POLITYKA ZAGRANICZNA RUMUNJI.

Viitorul 1.VI krytykuje zamianę delegata rumuńskiego na nadchodzącą konferencję rumuńsko-węgierską w Wiedniu posła Rascanu na posła (w Warszawie) Davilę. Zdaniem autora, zmiana ta ma na celu wysunięcie delegata, który, jako bardziej zbliżony do poglądów min. Zaleskiego, będzie ustępliwszy wobec Węgier. A że od Rumunji będzie się żądać ustępstw, wnosi to autor z wizyty min. Zaleskiego w Budapeszcie z ominięciem Bukaresztu, choć Rumunja mogłaby się spodziewać od polskiego ministra spraw zagr. więcej usłużności niż Węgry. To też autor wnioskuje, że Węgry, którym rząd rumuński zgodził się wypłacić sto miljonów złotem, czyli cztery miljardy lej, zażądają w Wiedniu znacznie więcej.

L'Indépendance Roumaine 31.V zarzuca ministrowi spr. zagr., że przed wyjazdem do Belgradu na konferencję Małej Ententy głosił, że uzgodni tam stanowisko wszystkich trzech państw wobec Z. S. R. R., a po konferencji okazało się, że każde z państw tego porozumienia zachowało odrębne stanowisko w odniesieniu do Z. S. R. R. Błędem, zdaniem autora, jest zgoda min. Mironescu z przedstawicielem Jugosławji co do niedopuszczenia do ograniczenia odszkodowań, gdyż oznacza to zatwierdzenie odszkodowań dla Rumunji tylko w wysokości 1%, podczas gdy Jugosławja ma otrzymać 7%. Na takie pokrzywdzenie Rumunji nie godził się żaden rząd rumuński.

Dreptatea 31.V donosi, że parlament rumuński ratyfikował 30.V. konkordat z Watykanem, przy sprzeciwie posłów węgierskich. Minister oświaty oświadczył, że Węgrzy są konkordatowi przeciwni dlatego, że utrudnia on madziaryzowanie Szwabów w Siedmiogrodzie.

SYTUACJA POLITYCZNA W ANGLJI. SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA.

Journal des Débats 2.VI zamieszcza art. wst. pióra Gauvain'a, poświęcony nowej sytuacji politycznej w Anglji. Zdaniem autora, Partja Pracy znalazła się w bardzo przykrej sytuacji: nie osiągnąwszy bowiem bezwzględnej większości, zmuszona będzie do współpracy z liberałami, których przywódca — Lloyd George potrafi umiejętnie to swoje decydujące stanowisko wykorzystać. Przechodząc do spraw zagranicznych, Gauvain stwierdza, że jeśli Mac Donald dąży rzetelnie do uregulowania sprawy długów, to stanowisko jego w sprawie ewakuacji Nadrenji i bezpieczeństwa granic, musi pokryć się ze stanowiskiem Francji, która ma jaknajliberalniejsze tendencje. Zdaniem autora, rząd francuski powinien oświadczyć, iż jego dobra wola ograniczona jest tylko troską o egzystencję. W zakończeniu Gauvain podkreśla, iż dojście do władzy labourzystów nie wpłynie na „Entente cordiale", ale oczywiście pod warunkiem wzajemności.

Prasa angielska, komentując w artykułach wstępnych rezultaty wyborów, ujmuje je przeważnie pod kątem widzenia wewnętrzno-politycznych interesów Anglji.

The Daily News 1.VI omawiając w art. wst. rezultaty wyborów, podkreśla, że nowy rząd poprowadzi bardziej energiczną politykę pokoju, a jednocześnie położy kres intrygom tych, którzy oddają kraj pod kuratelę obcych.

SPRAWA ODSZKODOWAŃ I DŁUGÓW.

The New York Herald 1.VI Koresp. z New Yorku podaje streszczenie art. wst. w „The York Herald Tribune" p. t. „Trjumf rozsądku", w którym podkreśla doniosłe znaczenie kompromisu osiągniętego w sprawie odszkodowań. Dzięki temu porozumieniu Niemcy nietylko pozbywają się znacznej części obecnych ciężarów reparacyjnych, lecz również i przeszkód, jakie stawiał plan Dawes'a na drodze do pomyślności Rzeszy. Dla Francji kompromis ma to znaczenie, że będzie mogła ona ratyfikować umowę Mellon — Berenger. Pozatem Europa będzie mogła oprzeć swą rekonstrukcję gospodarczą na bardziej solidnych podstawach, co umożliwi jej i Stanom Zjedn. handel międzynarodowy i stosunki finansowe, od których zależy pokój i dobrobyt świata. Komitet ekspertów przez osiągnięcie kompromisu oddał ludzkości wielką usługę. Autor podkreśla doniosłą rolę Young'a w doprowadzeniu do kompromisu.

Le Quotidien 1.VI w art. wst. występuje bardzo ostro przeciwko zamierzonej ratyfikacji układów o długach międzysojuszniczych przez dekret rządowy. Autor artykułu nie porusza merytorycznej strony zagadnienia, stwierdza jedynie, iż takie załatwienie sprawy jest jawnem pogwałceniem konstytucji.

The Chicago Sunday Tribune 2.VI pisze, że żądania Belgji w sprawie odszkodowań mogą doprowadzić do zerwania kompromisu paryskiego.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

The Chicago Daily Tribune 1.VI. Koresp. z Londynu donosi, iż prasa angielska omawia przychylnie przemówienie prez. Hoover'a w sprawie rozbrojenia, wygłoszone z okazji święta Wieńczenia Grobów.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Le Temps 24.V. La conférence de la Petite Entente, la Pologne et la Hongrie.

L'ére nouvelle 30.V. Edouard Herriot. Absurdité de l'Europe actuelle.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40 Drukowane na prawach rękopisu.